

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34394
Nom	Infermeria en urgències extrahospitalàries, emergències i catàstrofes
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	4	Primer quadrimestre
1213 - Grau en Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau Infermeria	20 - Matèries pròpies Obligatòries de la Universitat de València	Obligatòria
1213 - Grau en Infermeria (Ontinyent)	20 - Matèries pròpies Obligatòries de la Universitat de València	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CAMUS JORQUES, MARIA DESEADA	125 - Infermeria

RESUM

Els professionals d'Infermeria juntament amb altres professionals sanitaris configuren un grup d'atenció urgent, en equip i/o en coordinació amb altres equips d'assistència, rescat i seguretat, i exerceixen tasques que s'emmarquen en el que denominem atenció i/o assistència extra hospitalària. La formació en aquest àmbit és una necessitat actual, a causa del creixement de la demanda de professionals amb experiència en aquest camp d'actuació en el qual l'infermer/a forma part d'aquest especialitzat col·lectiu que dona cobertura a les urgències extrahospitalàries, emergències i catàstrofes.

L'assistència extra hospitalària pot situar-se de manera sistemàtica en tot el procés d'atenció urgent al domicili, lloc de treball, via pública, carretera, llocs de recreo. . . on concorre la circumstancial necessitat d'una atenció sanitària especialitzada, una atenció in situ que inclourà totes les maniobres per a una estabilització vital i el seu trasllat a un centre sanitari.

Una altra dels vessants d'aquest tipus d'assistència és la que envolta a les emergències sanitàries i

catàstrofes, actuacions que estan legislades i reglamentades, especialment en les seves maneres d'actuació, responsabilitat i coordinació. Escenaris excepcionals on concorren actuacions multidisciplinàries.

Davant la demanda i necessitat de personal format, almenys en els fonaments bàsics de l'assistència fora de l'hospital i en els catàstrofes i emergències, sorgeix l'imperatiu de dotar als futurs infermers/as d'una formació adequada sobre aquest tema i ajustada a les tasques i funcions que podrà exercir en el seu exercici professional integrades en les unitats corresponents.

Els continguts que es detallen en l'apartat corresponent tenen com a objectiu principal dotar a l'alumnat dels coneixements bàsics necessaris per a una actuació immediata en un escenari d'urgències extra hospitalària, en una situació de catàstrofe i emergència sanitària.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

L'alumnat arriba a este mòdul en el 4rt any del Grau d'Infermeria, després d'haver cursat el mòdul de Formació Bàsica i el mòdul de Ciències de la Infermeria. En esta assignatura es partix de la consideració que ja s'han superat els continguts dels dits mòduls, així com que ja s'han tingut les primeres experiències en atenció primària/salut pública i en atenció hospitalària.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1200 - Grau Infermeria

- Conèixer l'ús i la indicació de productes sanitaris vinculats a les cures d'infermeria, posant una atenció especial a la diferència segons edat i sexe.
- Treballar en equip, entenent aquest com a unitat bàsica en què s'integren, estructuren i organitzen, de forma uni- o multidisciplinària i interdisciplinària, els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials, com a forma d'assegurar la qualitat de l'atenció sanitària.
- Mantenir i actualitzar la competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge de manera autònoma de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat en l'atenció a la salut.
- Basar les intervencions de la infermeria en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Planificar i prestar cures d'infermeria dirigides a persones, família o grups, orientats als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

- Identificar els determinants de la salut, tant biològics com demogràfics, ambientals, socials, econòmics, culturals, psicològics i de gènere, analitzar la seua influència en les condicions de vida i treball de la població i la seua repercussió en el procés de salut-malaltia.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica, biomèdica i sanitària, per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i epidemiològica.
- Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives, de promoció de la salut i d'investigació.
- Tenir en l'activitat professional un punt de vista crític, creatiu, constructiu i orientat a la investigació en salut.
- Comprendre la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de l'estat de salut de les persones.
- Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, i identificar els elements i fases que intervenen en el procés d'investigació.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes aplicant, entre d'altres, l'enfocament de gènere.
- Conèixer els diferents grups de fàrmacs, els principis de la seua autorització, ús i indicació i els mecanismes de la seua acció. Utilització dels medicaments, avaluant els beneficis esperats i els riscos associats i/o efectes secundaris derivats de la seua administració i consum en funció de la diferència sexual.
- Aplicar les tecnologies i sistemes d'informació i comunicació de les cures de salut.
- Conèixer els processos fisiopatològics i les seues manifestacions i els factors de risc que determinen els estats de salut i malaltia en les diferents etapes del cicle vital en funció del gènere.
- Reconèixer les situacions de risc vital i saber executar maniobres de suport vital bàsic i avançat.
- Conèixer les alteracions de salut de l'adult, identificant les manifestacions que apareixen en les seues diferents fases. Identificar les necessitats de cura derivades dels problemes de salut. Analitzar les dades recollides en la valoració, prioritzar els problemes del pacient adult, establir i executar el pla de cures i realitzar-ne l'avaluació.
- Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Tenint en compte les competències enumerades en l'apartat anterior, s'han plantejat els següents resultats d'aprenentatge. S'espera que al finalitzar l'assignatura, l'alumnat siga capaç de:

1. Utilitzar els conceptes teòrics i el coneixement de les cures d'Infermeria com a base per a la presa de decisions en la pràctica infermera d'urgències i emergències.

2. Impulsar línies d'investigació que siguen rellevants per al diagnòstic, les intervencions i els resultats en urgències i emergències.

3. Adoptar actituds concordants, en la presa de decisions ètiques i en la seua aplicació, amb el Codi Deontològic de la Infermeria.

4. Realitzar l'arplega i anàlisi de dades de salut o malaltia de la persona, família o comunitat, de forma contínua i sistemàtica, basant-se en el marc conceptual d'infermeria adoptat per a la prestació de cures infermers en l'àmbit d'urgències i emergències, i basant-se en el coneixement científic, la concepció de les cures infermers, els components de la situació i la percepció del pacient i el seu ecosistema.

5. Realitzar els pertinents plans d'atenció d'infermeria estandarditzats per a la seua posterior aplicació per mitjà de plans d'atenció d'infermeria individualitzada basats en els diagnòstics infermers formulats, i avaluar de forma eficaç i ràpida les respostes humanes que es generen davant dels problemes de salut reals i/o potencials que amenacen la vida o no permeten viure-la amb dignitat.

6. Avaluar, i modificar si hi ha pertinència, els plans de cures basant-se en les respostes del pacient, de la consecució dels objectius i dels resultats mesurats.

7. Prestar atenció integral a la persona, per a resoldre individualment o com a membres d'un equip multidisciplinari, els problemes de salut que li afecten en qualsevol estadi de la vida amb criteris d'eficiència i qualitat.

8. Sotmetre a triaje els pacients a qui es presten cures en situacions d'emergències i catàstrofes, i aplicar la RAC – Recepció, Acollida i Classificació- a què es presten cures urgents en l'àmbit hospitalari i d'atenció primària de salut, i en l'àmbit de l'atenció urgent extrahospitalària quan no procedisca, o estiga superat, el triaje, determinant la prioritat de l'atenció basant-se en les necessitats físiques i psicosocials i en els factors que influïsquen en el flux i la demanda de pacients.

9. Utilitzar amb destresa i seguretat els mitjans terapèutics i de suport al diagnòstic que es caracteritzen per la seua tecnologia complexa.

10. Establir una relació terapèutica eficaç amb els usuaris per a facilitar-los l'afrontament adequat de les situacions que patisquen.

11. Participar activament amb l'equip multidisciplinari aportant la seua visió d'expert en l'àrea que li competix.

12. Formular, implementar i avaluar els estàndards, guies d'acció i protocols específics per a la pràctica de la Infermeria en Urgències i Emergències.

13. Gestionar els recursos assistencials amb criteris d'eficiència i qualitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ

Tema 1: Servicis d'emergència i centres de coordinació.

Tema 2: Logística sanitària. Recursos davant de les urgències, emergències, Incidents de Múltiples Víctimes (IMV) i catàstrofes.

Tema 3: Introducció a l'actuació d'IMV i Catàstrofes.

Tema 4: Transport sanitari. Fisiopatologia.

2. ASSISTÈNCIA D'INFERMERIA EN EMERGÈNCIES MÈDIQUES

Tema 5: Reanimació Cardiopulmonar Avançada. Ritmes cardíacs en la PCR.

Tema 6: Emergències cardiovasculars. Dolor toràcic, síndrome coronària aguda, xoc cardiogènic, fibril·lació auricular, patologia de pericardi, urgència hipertensiva, dissecció aòrtica aguda.

Tema7: Emergències respiratòries. Disnea aguda, insuficiència respiratòria aguda, EPOC reaguditzat, asma agut, distrés respiratori de l'adult, tromboembolisme pulmonar, hemoptisi, pneumotòrax, hemotòrax.

Tema 8: Emergències digestives. Hemorràgia digestiva, xoc hipovolèmic, abdomen agut, vòmits aguts, encefalopatia hepàtica.

Tema 9: Emergències neurològiques. Síncope, coma, crisi convulsiva, ACV-codi ICTUS.

Tema 10: Emergències psiquiàtriques. Crisi d'agitació psicomotriu, autolisi, violència, psicosis agudes, esquizofrènia aguda.

Tema 11: Intoxicacions. Maneig de l'intoxicat agut, intoxicacions per Benzodiazepines, Opiacis, Antidepressius tricíclics, Paracetamol, Salicilats, ingesta de càustics, intoxicació etílica.

Tema 12: Emergències Pediàtriques. RCP avançada, entravessaments, bronquiolitis, laringitis aguda, febra.

Tema 13: Fàrmacs en urgències i emergències.

Tema 14: Tècniques instrumentals. Accés venós, intubació endotraqueal, intubació via aèria difícil, drenatge toràcic.

3. ASSISTÈNCIA D'INFERMERIA EN EMERGÈNCIES TRAUMATOLÒGIQUES

Tema 15: Biomecànica dels accidents de tràfic.

Tema 16: Actitud general i atenció inicial al pacient politraumatitzat.

Tema 17: Avaluació secundària al pacient politraumatitzat.

Tema 18: Actuació davant de traumatismes. Traumatismes cranioencefàlics, abdominals, toràcics, d'extremitats, raquimedular, amputacions traumàtiques.

4. ASSISTÈNCIA D'INFERMERIA EN INCIDENTS DE VÍCTIMES MÚLTIPLES (IMV) I CATÀSTROFES

Tema 19: IMV i catàstrofes. Principis generals d'atenció.

Tema 20: El triaje. Classificació de múltiples víctimes.

Tema 21: Emergències limitades. Emergències elèctriques, accidents aeris, atrapaments, matèries perilloses, animals perillosos, espais tancats, segrestos, atemptats terroristes, emergències aquàtiques.

Tema 22. Les emergències NBQ (Nuclear, Biològiques, Bioquímiques). Els riscos nuclears en la

població. Efectes. Protecció i Evacuació. Actuació dels equips d'emergències.

5. PROGRAMA PRÀCTIC

El programa pràctic es realitzarà a partir de pràctiques a l'aula, a les instal·lacions de Bombers i casos pràctics i exercicis que s'hauran de resoldre de manera individual i enviar-ho per aula virtual al professor responsable.

1. Activitat a l'aula: Atenció al Politraumatitzat I. Immobilització i mobilització (I) mitjançant ús de collaret cervical tipus Filadèlfia, llitera de cullera, taula espinal, matalàs de buit, arnés, cingla de subjecció. Mobilització en bloc. Tècniques: pont holandès, volteig, etc. Retirada de casc.(2h)
2. Activitat a les instal·lacions de Bombers: Immobilització i mobilització (I) mitjançant ús de collaret cervical tipus Filadèlfia, taula espinal. Atenció al Politraumatitzat II. Immobilització i mobilització (II) mitjançant fèrules de membres, extricació de vehicle pacient assegut, maniobra de Rautek. Rescat víctimes amb mobilització en bloc.(5 h)
3. Cas clínic atenció al politraumatitzat/trauma greu: exercici a l'aula virtual.(2h)
4. Els accidents NRBQ, actuació de lequip de Emergències. Protecció radiològica. Equips de protecció. Protocols d'utilització. Sistemes de descontaminació. Exercici a l'aula virtual.(2h)

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	31,00	100
Pràctiques en laboratori	10,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Pràctiques en aula	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Lectures de material complementari	30,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	6,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	111,00	

METODOLOGIA DOCENT

Durant el desenrotllament de l'assignatura està previst emprar la classe magistral i participativa, amb projeccions, estímul de col·loquis i debats en l'aula, etc. En les classes pràctiques s'empraran les demostracions pràctiques, el treball en equip, la resolució de problemes pràctics, i s'utilitzarà de manera activa i passiva el material necessari per a l'atenció extrahospitalària, les emergències i les catàstrofes. En la tutela s'empraran sessions expositives, taules redones, etc. En els simulacres resultarà imprescindible la participació activa de l'alumnat. Està previst comptar amb la col·laboració de professionals de l'emergència i rescat per part de Bombers.

AVALUACIÓ

A) Assistència, participació a les pràctiques i realització d'exercicis.

L'assistència serà obligatòria. Aquesta participació es valorarà amb un 15% del total, és a dir: 1'5 punts sobre 10.

1. Activitat a l'aula: 0'5 punts.
2. Activitat instal.lacions de Bombers: 0'5 punts.
3. Exercici cas clínic PTZ/Trauma greu: 0'25 punts.
4. Exercici NRBQ: 0'25 punts.

B) Examen -Prova objectiva de tipus test-

L'examen suposarà el 85 % de la qualificació final (8,5 punts sobre 10) i comptarà amb dos parts:

1. Resolució d'una situació d'atenció extrahospitalària, emergència i/o catàstrofe (CAS). De l'exposició del mateix, es creen 10 preguntes de tipus test, que se sumen a les 50 de la matèria teòrica
2. Prova tipus test amb 50 (+ 10 relacionades amb el cas) preguntes, en total 60 i amb 4 possibilitats de resposta. El temps assignat a l'exercici és de 80 minuts

Per a aprovar l'examen s'haurà d'haver superat la prova tipus test amb almenys una puntuació del 50 % en la mateixa, és a dir: un 4,25 sobre 8,50, situació en què se sumaran els punts de les pràctiques i el simulacre, de no aconseguir este mínim, no se sumaran els punts de les pràctiques i simulacre, constaran com realitzades però en cap cas seran comptabilitzades.

En el cas de no haver superat la prova tipus «test» de l'examen (B), a l'acta es reflectirà la qualificació obtinguda en el mateix sobre la puntuació màxima assolible pròpiament en el «test».

Atès que tota la docència teòrica de l'assignatura s'imparteix en el primer semestre, la primera convocatòria per al contingut teòric tindrà lloc quan es realitzen les primeres convocatòries del primer semestre (al gener) i la segona convocatòria quan en el període de segones convocatòries (juliol).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Medicina de Urgencias y Emergencias. Guía diagnóstica y protocolos de actuación. 6ª Edición. ELSEVIER.
- Soporte Vital de Trauma Prehospitalario PHTLS. 9ª Edición. NAEMT.
- International Trauma Life Support ITLS. 4ª edición. EDQD9 Editorial Médica Panamericana.
- Asistencia inicial al Trauma Pediátrico AITP. 3ª Edición. Arán Ediciones, SL.

- Manual de atención a múltiples víctimas y catástrofes de Carlos Álvarez Leiva. ED Aran.
- Fleisher & Ludwig's textbook of pediatric emergency medicine / senior editors, Kathy N. Shaw, MD, MSCE, Professor and Associate Chair, Department of Pediatrics, Perelman School of Medicine at the University of Pennsylvania, The Nicholas Crognale Endowed Chair in Emergency Medicine, The Children's Hospital of Philadelphia, Philadelphia, Pennsylvania, Richard G. Bachur, MD, Professor of Pediatrics, Associate Professor of Emergency Medicine, Harvard Medical School, Chief, Division of Emergency Medicine.
- The complete resource on pediatric office emergency preparedness [Recurs electrònic] / Rohit Sheno...[et al.]New York, NY : Springer, c2013
- Cardiac Emergencies in Children [Recurs electrònic] : A Practical Approach to Diagnosis and Management.
- Pediatric emergency care (En línia). Pediatric emergency care [Recurs electrònic]Philadelphia, PA : Lippincott Williams & Wilkins ISSN 1535-1815 0749-5161 0749-5161
- Imaging trauma and polytrauma in pediatric patients / Vittorio Miele, Margherita Trinci, editors. Cham : Springer, [2014]
- Tratado de Medicina de Urgencias Pediátricas [Recurs electrònic] / edited by Peter Cameron ... [et al.]Madrid : Elsevier, c2007
- Casado Flórez I, Sánchez Santos L, Rodríguez Calzada R, Rico-Villademoros F, Roset Arissó P, Corral Torres E. [Incidence of acute agitation and variation in acute agitation management by emergency services]. Emerg Rev Soc Espanola Med Emerg. 2017;29(4):2536.
- Wheat S, Dschida D, Talen MR. Psychiatric Emergencies. Prim Care. 2016;43(2):34154
- Weber AN, Michail M, Thompson A, Fiedorowicz JG. Psychiatric Emergencies: Assessing and Managing Suicidal Ideation. Med Clin North Am. 2017;101(3):55371
- Seeganna C, Antai-Otong D. Managing the Care of the Older Patient with Delirium and Dementia. Nurs Clin North Am. 2016;51(2):26173.
- New AM, Nelson S, Leung JG. Psychiatric Emergencies in the Intensive Care Unit. AACN Adv Crit Care. 2015;26(4):285-293.
- J.Mª Nicolás, J. Ruíz y X. Jiménez (2021). Enfermo crítico y emergencias.
- Camús, D. (2016). Las Emergencias Sociales: fundamentos e intervención. Editorial ACCI.